

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**Porovnání čerpání prostředků EU do oblasti
zemědělství v programových obdobích 2004 – 2006
a 2007 - 2013**

Jana Kadaníková

© 2009 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání bakalářské práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Porovnání čerpání prostředků EU do oblasti zemědělství v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 – 2013" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 4. 2009

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Jaroslavě Burianové za odborné vedení a pomoc při zpracování této práce.

**Porovnání čerpání prostředků EU do oblasti
zemědělství v programových obdobích 2004 – 2006
a 2007 – 2013**

**Comparison of financial implementation EU funds in
the agriculture sector between the programming
periods 2004 – 2006 and 2007 – 2013**

Souhrn

Zemědělství je odjakživa vnímáno jako nedílná, nesmírně důležitá, zároveň však velmi složitá součást národního hospodářství. V České republice doznalo zemědělství značné změny již od listopadu 1989, ty největší však přišly s rokem 2004, když se 1. května stala ČR dalším z členů Evropské unie. Získala tak možnost čerpání nemalých finančních částek z fondů EU, a to nejen v zemědělském sektoru. Období příprav na čerpání finančních prostředků z EU do českého zemědělství velmi dobře pomohl překlenout předvstupní program SAPARD, který byl vyhlášen v dubnu 2002 a byl vyčerpán v maximální možné výši. Díky programu SAPARD získal zprostředkující subjekt (Státní zemědělský intervenční fond), jehož součástí se v lednu 2004 Agentura SAPARD stala, neocenitelné zkušenosti pro administraci a kontrolu navazujících programů, jež sloužily a slouží k financování českého zemědělství v rámci fondů EU. Šlo především o Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ a Horizontální plán rozvoje venkova v období 2004 – 2006 a Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, který je určen pro nynější programovací období.

Summary

The agriculture is one of the integral and absolutely essential as well as very complicated components of the national economy. Many changes in the agriculture sector have come up since November 1989 but the most important milestones came with the year 2004, when the Czech Republic entered the European Union (May 1st, 2004). Joining EU brought the opportunity to withdraw significant financial support from EU funds not only in the agriculture sector. The preparatory phase was well underpinned by the pre-accession programme – SAPARD, which was issued in April 2002 and whose budget was fully spent. In January 2004 SAPARD Agency became a part of the implementing body (State Agricultural Intervention Fund), which brought the State Agricultural Intervention Fund valuable experience in administration and monitoring for following programmes, which financially support the Czech agriculture in the framework of EU funding. The main documents in the EU framework are as follows: Operational programme "Rural Development and Multifunctional Agriculture" and Horizontal Rural Development Plan of the Czech Republic for the programming period 2004 – 2006 and The Rural Development Czech Republic 2007 – 2013 set for the current programming period.

Klíčová slova:

Společná zemědělská politika

Operační program

Státní zemědělský intervenční fond

Evropský zemědělský záruční a orientační fond

Finanční nástroj pro orientaci rybolovu

Horizontální plán rozvoje venkova ČR

Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

Program SAPARD

Evropský zemědělský záruční fond

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013

Operační program Rybářství 2007 – 2013

Evropský rybářský fond

Keywords:

Common Agricultural Policy

Operational Program

State Agricultural Intervention Fund

European Agricultural Guidance and Guarantee Fund

The Financial Instrument for Fisheries Guidance

Horizontal Rural Development Plan the Czech Republic

Operational program "Rural Development and Multifunctional Agriculture"

SAPARD program

European Agricultural Guarantee Fund

European Agricultural Fund for Rural Development

The Rural Development Czech Republic in the period 2007 - 2013

Operational Program for Fisheries 2007 – 2013

European Fisheries Fund

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	13
3	Programovací období 2004 – 2006	14
3.1	Rok 2004	16
3.1.1	Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)	16
3.1.2	Společná organizace trhu (SOT)	16
3.1.2.1	Finanční podpory	16
3.1.2.2	Vývozní subvence	17
3.1.2.3	Dotace	17
3.1.3	Podpory v rámci strukturální politiky EU	17
3.1.3.1	Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	17
3.1.3.2	Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	18
3.1.4	Dobíhající podpory z předvstupního období	18
3.2	Rok 2005	19
3.2.1	Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)	20
3.2.2	Společná organizace trhu (SOT)	20
3.2.2.1	Finanční podpory	20
3.2.2.2	Vývozní subvence	21
3.2.2.3	Dotace	21
3.2.2.4	Intervenční nákupy	22
3.2.2.5	Ostatní náklady související se SOT	22
3.2.3	Podpory v rámci strukturální politiky EU	22
3.2.3.1	Operační program „Zemědělství“	22
3.2.3.2	Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	23
3.2.4	Dobíhající podpory z předvstupního období – program SAPARD	23
3.3	Rok 2006	24
3.3.1	Přímé platby	24
3.3.2	Společná organizace trhu (SOT)	25
3.3.2.1	Finanční podpory	25
3.3.2.2	Vývozní subvence	25
3.3.2.3	Dotace	26
3.3.2.4	Intervenční nákupy	26
3.3.2.5	Ostatní náklady související se SOT	27
3.3.3	Podpory v rámci strukturální politiky EU	27
3.3.3.1	Operační program „Zemědělství“	27
3.3.3.2	Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	28
3.3.4	Program SAPARD	28
4	Programovací období 2007 – 2013	29
4.1	Rok 2007	30
4.1.1	Přímé platby	30
4.1.2	Společná organizace trhu (SOT)	31
4.1.2.1	Finanční podpory	31
4.1.2.2	Vývozní subvence	31
4.1.2.3	Dotace	32
4.1.2.4	Intervenční nákupy	32

4.1.2.5	Ostatní náklady související se SOT	32
4.1.3	Program rozvoje venkova	33
4.1.3.1	Projektová opatření Programu rozvoje venkova	33
4.1.3.2	Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova	34
4.1.4	Operační program Rybářství	34
4.1.5	Propagace spotřeby výrobků – marketing	35
4.1.6	Dobíhající podpory z předchozího programovacího období	35
4.1.6.1	OP Zemědělství 2004 – 2006	35
4.1.6.2	HRDP 2004 – 2006	36
4.2	Rok 2008	36
4.2.1	Přímé platby	36
4.2.2	Společná organizace trhu (SOT)	36
4.2.3	Program rozvoje venkova	37
4.2.3.1	Projektová opatření PRV	37
4.2.3.2	Neprojektová opatření PRV	37
4.2.4	OP Rybářství	38
4.2.5	Propagace spotřeby výrobků – marketing	38
4.2.6	Dobíhající podpory z předchozího programovacího období	38
4.2.6.1	OP Zemědělství 2004 – 2006	38
4.2.6.2	HRDP 2004 – 2006	39
5	Porovnání předchozího a nynějšího programovacího období	40
6	Závěr	42
7	Seznam literatury	44
8	Přílohy	45

Seznam tabulek

Tabulka 1 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2004	16
Tabulka 2 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2004	19
Tabulka 3 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2005	20
Tabulka 4 Vývozní subvence na nezpracované výrobky poskytnuté v rámci SOT v roce 2005	21
Tabulka 5 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2005	22
Tabulka 6 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2005	23
Tabulka 7 Podpory vyplacené v rámci HRDP v roce 2005	23
Tabulka 8 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2005	24
Tabulka 9 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2006	25
Tabulka 10 Vývozní subvence na nezpracované výrobky poskytnuté v rámci SOT v roce 2006	26
Tabulka 11 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2006	26
Tabulka 12 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2006	27
Tabulka 13 Podpory vyplacené v rámci HRDP v roce 2006	28
Tabulka 14 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2006	28
Tabulka 15 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2007	31
Tabulka 16 Vývozní subvence na nezpracované výrobky poskytnuté v rámci SOT v roce 2007	32
Tabulka 17 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2007	32
Tabulka 18 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2007	35
Tabulka 19 Podpory vyplacené v rámci projektových opatření PRV v roce 2008	37
Tabulka 20 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2008	38
Tabulka 21 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2004	45
Tabulka 22 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2005	45
Tabulka 23 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2006	46

Tabulka 24 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2007	47
Tabulka 25 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2008	47

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj celkového ročního objemu dotací v ČR do oblasti zemědělství v letech 2004 – 2008	48
Graf 2 Podíl jednotlivých oblastí na celkových dotacích v letech 2004 – 2008	48

1 Úvod

Zemědělství již odnedávna patří mezi nejdiskutovanější oblasti při utváření evropské integrace. Přestože zemědělský sektor a ruku v ruce s ním i společná zemědělská politika prošly v minulosti řadou změn a potíží, představuje stále jednu z nejaktuálnějších oblastí společného zájmu Evropské unie.

Zemědělství v Evropské unii má řadu odlišných funkcí. Zahrnuje činnosti od chovu zvířat a pěstování plodin za účelem produkce potravin, jejich následné zpracování, prodej zemědělských výrobků až po zachování životního prostředí a údržbu krajiny. [7]

*Základní zakotvení **Společné zemědělské politiky (SZP)** nalezneme ve Smlouvě o založení EHS v člancích 32 – 38 hlavy II. Explicitně lze citovat článek 33 definující cíle společné zemědělské politiky: • zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití výrobních činitelů, zejména pracovní síly, • zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělské komunity, a to zejména zvýšením individuálních příjmů osob pracujících v zemědělství, • stabilizovat trhy, • zajistit plynulé zásobování, • zajistit dodávky spotřebitelům za rozumné ceny. [8]*

SZP se již od počátku své existence opírala o tři základní principy: zvýhodnění evropské produkce na světových trzích, ochrana vnitřního trhu prostřednictvím celních sazeb a vysoké zaručené ceny zemědělských produktů uvnitř EHS.

Evropská unie realizuje cíle své regionální politiky v rámci sedmiletých cyklů, pro něž členské země zpracovávají vždy nové programové dokumenty. V těch je stanoven rozpočet a jsou definovány a nastaveny nové cíle a priority, jež se členské státy EU v daném období snaží dosahovat a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Minulé programovací období probíhalo v letech 2000 – 2006 (Česká republika do něj vstoupila v roce 2004) a navázalo na něj současné období probíhající v letech 2007 – 2013.

Česká republika spolu s dalšími kandidátskými zeměmi přistoupila dne 1. května 2004 k Evropské unii. Získala tak možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů

EU. Na jejím území tím pádem začala být aplikována veškerá komunitární legislativa, jež byla ve Společenství doposud vydána.

Všechny členské státy EU mohou využívat zdroje z evropských fondů pouze na základě vypracovaných a schválených operačních programů (OP), které jsou vždy nově připravovány pro každé programovací období. **Operační programy** jsou základní strategické dokumenty finanční a technické pomoci pro konkrétní tematické oblasti (v případě této práce se jedná o zemědělství). V OP jsou podrobně popsány cíle a priority, jichž chce každá členská země v dané oblasti dosáhnout pro aktuální programovací období.

Odpovědnost za řízení a správné využívání peněz čerpaných z podpory fondů EU je přesunuta do kompetence každého členského státu samostatně. Tento zřídí další instituce a orgány, zabývající se činnostmi nezbytnými pro to, aby se peníze z fondů dostaly k samotným příjemcům podpory.

Klíčovou úlohu pro čerpání a celkovou správu agrárních dotací z EU plní Agrární platební agentura. Funkcí této platební agentury byl v České republice pověřen **Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)**. Jeho činnost se řídí zákonem č. 256/2000 Sb., „o Státním zemědělském intervenčním fondu“.

SZIF v současné době administruje a kontroluje následující platby:

Z Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) v rámci společných organizací trhu, intervenčních opatření, poskytování vývozních subvencí ve vazbě na vývozní licence, přímé platby. V této souvislosti zajišťuje také administraci vývozních a dovozních licencí, administraci záruk, systému produkčních kvót, zajišťuje výběr finančních dávek z výroby cukru, provádí administraci prémiových práv a vykonává dohled nad používáním národní značky kvalitních potravin KLASA.

Z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) jde o opatření, která jsou zaměřena na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, na zlepšování životního prostředí a krajiny a na kvalitu života ve venkovských oblastech, včetně podpory diverzifikace hospodářství venkova. Z fondu je financována také technická pomoc, tj. příprava, sledování, hodnocení programu apod.

Z Evropského rybářského fondu (EFF) zajišťuje podporu rybníkářství v ČR. Z EFF jsou poskytovány platby, jejichž hlavním cílem je podpora společné rybářské politiky tak, aby bylo zajištěno využívání živých vodních zdrojů, a podpora akvakultury zajišťující udržitelnost z hospodářského, environmentálního a sociálního hlediska.

2 Cíl práce a metodika

Jak již bylo naznačeno, zemědělství je nesmírně důležitá, zároveň však velmi složitá oblast národního hospodářství každé země.

Tato oblast je mi bližší než „obyčejnému občanovi“, především díky nástupu do Agentury SAPARD před několika lety – tato velmi úspěšně připravila jak samotné žadatele na straně jedné, tak i administrativní pracovníky na straně druhé, na veškerou agendu, která s čerpáním dotací z fondů Evropské unie souvisí – od samotného podání žádosti, přes schválení projektů, jejich proplacení a následné kontroly.

Agentura SAPARD se od roku 2004 stala součástí Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), který po vstupu ČR do Evropské unie funguje jako zprostředkující subjekt při poskytování dotací českým zemědělcům.

Cílem mé práce je poukázat na vzrůstající objem finančních prostředků, které každým rokem do zemědělství v České republice z fondů EU plynou. Tento trend se však bohužel má po roce 2013 zastavit a s počátkem následujícího programovacího období se roční objemy dotací opět začnou snižovat.

Pro zpracování daného tématu bylo čerpáno zejména z výročních zpráv o stavu zemědělského sektoru za jednotlivé roky, ze zpráv o Operačním programu „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ a z Výročních zpráv SZIF. Významným zdrojem informací pak byly poznatky jak mých kolegů z Odboru projektových opatření rozvoje venkova, tak i dalších spolupracovníků ostatních odborů, jež na Státním zemědělském intervenčním fondu působí.

3 Programovací období 2004 – 2006

V roce 1962 byl k účelu financování Společné zemědělské politiky (SZP) vytvořen zvláštní fond – *Evropský zemědělský záruční a orientační fond* (*European Agricultural Guidance and Guarantee Fund, EAGGF*). Financování SZP z prostředků EAGGF bylo realizováno v letech 1970 až 2006. Výdajovou část fondu tvořily dvě sekce:

Záruční sekce, která pokrývala cca 90 % výdajů na SZP. Prostředky z této sekce měly sloužit k úhradě investičních opatření, vývozních subvencí, k úhradě přímých plateb a také k financování programů na podporu rozvoje venkova.

Z prostředků sekce orientační byly financovány dlouhodobé strukturální změny v zemědělství (např. modernizace zemědělství a přestavba venkova, zvyšování kvalifikace především mladých zemědělců, podpora zpracování a odbytu zemědělských výrobků aj.). Podíl této sekce na výdajích fondu EAGGF činil zhruba 10 %.

K účelu financování Společné rybářské politiky (SRP), sloužící jako regulační nástroj pro oblast rybolovu v EU ve vodách náležících k členským státům EU i mimo ně, byl v roce 1994 vytvořen *Finanční nástroj pro orientaci rybolovu* (*The Financial Instrument for Fisheries Guidance, FIFG*).

Období let 2004 – 2006 bývá též nazýváno „vstupní etapou“. Během tohoto období ČR uplatňovala zjednodušený systém přímých plateb, tzv. SAPS (*Single Area Payment Scheme*). V průběhu jmenované etapy byly též realizovány dva strukturální programy – „Horizontální plán rozvoje venkova ČR pro roky 2004 – 2006“ a Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ (dále též OP Zemědělství) – na jejichž základě byla českým zemědělcům poskytována strukturální podpora v letech 2004 – 2006.

Horizontální plán rozvoje venkova ČR pro roky 2004 – 2006 (*Horizontal Rural Development Plan, HRDP*) byl finančně realizován ze záruční sekce Evropského zemědělského záručního a orientačního fondu. Jeho prioritou bylo zajistit trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů.

Program byl rozčleněn do šesti opatření, z 80 % financovaných z evropských zdrojů, zbylých 20 % bylo financováno ze státního rozpočtu České republiky. Celková finanční částka na realizaci HRDP činila 678,5 mil. EUR.

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství) je programový dokument vytvořený v průběhu procesu příprav přistoupení České republiky k Evropské unii v rámci nově koncipované politiky rozvoje venkova pro období po 1. květnu 2004. OP Zemědělství specifikuje opatření spolufinancovaná z orientační sekce EAGGF a opatření spolufinancované z FIG. Celková alokace veřejných prostředků (tj. prostředky EU a národní spolufinancování) vyčleněná na financování OP Zemědělství na období 2004 – 2006 činila cca 251 mil. EUR. Lze obecně říci, že poměr zdrojů ČR : EU činil 25 % : 75 %.

Účelem implementace OP Zemědělství byla podpora zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělských produktů, podpora lesního a vodního hospodářství a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. OP Zemědělství si kladl tyto cíle: zvyšování konkurence schopnosti odvětví, zajištění zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, snižování rozdílů v sociálních podmínkách, zachování kulturní krajiny a ochranu a zlepšování životního prostředí. [1]

Tento operační program navázal v některých opatřeních na podpory poskytované v rámci předvstupního programu SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development). Jednalo se o podporu investic do zemědělského majetku, podporu zpracovatelského průmyslu jak v oblasti zemědělství, tak i rybářství, pozemkové úpravy a odborné vzdělávání.

3.1 Rok 2004

Celkové výdaje, které v tomto roce plynuly z rozpočtu Evropské unie na podporu zemědělství v České republice, činily celkem 6 299,180 mil. Kč.

Tyto jsou – dle jednotlivých oblastí zaměření – uvedeny v příloze – Tabulka 21.

3.1.1 Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)

Jednu z hlavních kategorií finančních podpor plynoucích do českého zemědělství tvořily přímé platby, poskytované na hektar obhospodařované půdy.

Podpory v rámci přímých plateb začaly být v ČR vypláceny v systému SAPS (*Single Area Payment Scheme*), tj. zjednodušeným systémem plateb. V roce 2004 se výše tohoto systému pohybovala na úrovni 25 % přímých plateb zemí EU-15.

V rámci systému přímých plateb bylo v tomto roce z prostředků EU vyplaceno celkem 2 854,9 mil. Kč.

3.1.2 Společná organizace trhu (SOT)

V rámci SOT byla v roce 2004 realizována tato základní opatření:

1. Finanční a finanční kompenzační podpory
2. Vývozní subvence
3. Poskytování dotací
4. Zabezpečování intervenčních nákupů

3.1.2.1 Finanční podpory

Dle jednotlivých druhů komodit a podpor byla v roce 2004 realizována opatření, jejichž výčet včetně výše vyplacených podpor je uveden v následující tabulce:

Tab. 1 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2004 (v mil. Kč)

Opatření	Z EU hrazeno
Podpora programu zvýšení spotřeby „školního mléka“	2,567
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů z odstředěného mléka	70,991
Podpora výroby škrobu	0
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny	0,494
Podpora na ovoce a zeleninu ke zpracování	9,332
Celkem	83,384

Pramen: www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2004

Na finanční podpory v rámci Společné organizace trhu byly EU v roce 2004 vynaloženy finanční prostředky v celkové výši 83,384 mil. Kč.

3.1.2.2 Vývozní subvence

V roce 2004 byly z prostředků EU vyplaceny subvence na vývoz zpracovaných i nezpracovaných výrobků v objemu 211,211 mil. Kč.

3.1.2.3 Dotace

Dotace v tomto roce byly z EU vyplaceny v celkové výši 7,330 mil. Kč, z toho část určená na „Výrobní náhradu za výrobky zpracované ze škrobu“ činila 0,438 mil. Kč a část na „Výrobní náhrady za cukr pro chemický průmysl“ 6,892 mil. Kč.

3.1.3 Podpory v rámci strukturální politiky EU

3.1.3.1 Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

Koncepci OP Zemědělství tvoří tři priority, jež jsou dále rozpracovány na následující jednotlivá opatření:

Priorita I.: „Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství“ byla zaměřena na investice do zemědělského majetku a zemědělských podniků, na zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing a v neposlední řadě na lesní hospodářství. V rámci této priority mohli čeští zemědělci podávat žádosti na tato opatření:

- 1.1. Investice do zemědělského majetku,
- 1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing,
- 1.3. Lesní hospodářství.

Priorita II.: „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“ se zaměřovala zejména na rozvoj venkova a obsahovala široké spektrum aktivit. Byla rozdělena na tři opatření:

- 2.1. Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí,

- 2.2. Odborné vzdělávání,
- 2.3. Rybářství.

Priorita III.: „Technická pomoc“ a stejnojmenné opatření bylo zaměřeno na financování úkolů, spojených s realizací operací, jež souvisely s řízením, implementací, monitorováním a kontrolou podpor Operačního programu Zemědělství.

V roce 2004 byly propláceny pouze žádosti na opatření 1.1.1., investiční záměr e) „Zemědělské stroje“, na něž byla z EU vyplacena částka 171,696 tis. Kč.

3.1.3.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

Hlavním cílem programového dokumentu Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004 – 2006 (HRDP) byl zejména „Trvale udržitelný rozvoj zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů“. Pro dosažení tohoto cíle byla schválena následující opatření, v jejichž rámci bylo možné poskytovat finanční podpory:

- Méně příznivé oblasti (LFA)
- Agroenvironmentální opatření (AEO)
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)
- Lesnictví (LES)
- Zakládání skupin výrobců (ZSV)
- Technická pomoc

V tomto roce bylo realizováno pouze opatření „Méně příznivé oblasti“, na jehož realizaci bylo Evropskou unií vyplaceno celkem 1 657,691 mil. Kč.

Opatření „Technická pomoc“ nebylo v tomto roce dosud spuštěno.

3.1.4 Dobíhající podpory z předvstupního období

Program SAPARD je jedním z předvstupních nástrojů EU se zaměřením na priority Společné zemědělské politiky a Rozvoje venkova. Při jeho realizaci platily administrativní postupy a kontrolní mechanismy, jež byly praktikovány v členských

zemích Evropské unie. Základním programovým dokumentem byl „Plán rozvoje zemědělství a venkov ČR na období 2000 – 2006“.

Příjem žádostí na finanční pomoc z programu SAPARD byl ukončen v roce 2003 s tím, že realizace projektů a jejich placení mělo být skončeno v roce 2006. Rozdělení programu SAPARD na jednotlivé priority a opatření včetně finančních prostředků, čerpaných na jednotlivá opatření roce 2004, uvádí následující tabulka:

Tab. 2 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2004 (v mil. Kč)

Priorita / opatření	Prostředky vyplacené z rozpočtu EU
<i>Priorita 1 – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství</i>	
Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku	271,602
Opatření 1.2. Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktu rybolovu	262,684
Opatření 1.3. Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	144,783
Opatření 1.4. Meliorace a pozemkové úpravy	164,975
<i>Priorita 2 – Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí</i>	
Opatření 2.1. Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	286,186
Opatření 2.2. Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů	156,165
Opatření 2.3. Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí	8,386
<i>Priorita 3 – Příprava podmínek pro plné využití programu</i>	
Opatření 3.1. Zlepšování profesního vzdělávání	10,001
Opatření 3.2. Technická pomoc	8,186
Celkem	1 312,968

Údaje pro zpracování tabulky byly získány od pracovníků odboru Referát řízení programu SAPARD, SZIF

Na realizaci opatření programu SAPARD byla v roce 2004 vynaložena z rozpočtu EU částka ve výši 1 312,968 mil. Kč.

3.2 Rok 2005

V roce 2005 byly z fondů Evropské unie vyplaceny na podpory zemědělského sektoru finanční prostředky v celkové výši 18 913, 466 mil. Kč.

Celkové výdaje na podporu z fondů EU v roce 2005 uvádí Tabulka 22 v příloze.

3.2.1 Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)

V roce 2005 dosáhla výše zjednodušeného systému plateb 30 % úrovně zemí EU-15 (tj. zvýšila se o 5%). Z prostředků EU na podporu SAPS bylo v tomto roce vyplaceno celkem 9 890,854 mil. Kč, přičemž částka 3 523,486 mil. Kč představovala doplatek za žádosti podané v loňském roce 2004.

3.2.2 Společná organizace trhu (SOT)

3.2.2.1 Finanční podpory

Dle jednotlivých druhů komodit a podpor byla v roce 2005 realizována opatření, jejichž výčet včetně výše vyplacených podpor je uveden v následující tabulce:

Tab. 3 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2005 (v mil. Kč)

Opatření	Podpora z prostředků EU
Podpora programu zvýšení spotřeby „školního mléka“	20,632
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů z odstředěného mléka	38,348
Podpora ostatního užití mléka	2,795
Zlepšování výroby včelařských produktů	6,428
- v tom: <i>obnova včelstev</i>	2,367
<i>racionalizace kočování</i>	0,654
<i>rozbory medu</i>	0,056
<i>boj proti varroóze</i>	2,400
<i>technická pomoc</i>	0,951
Podpora výroby vína	6,258
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny	34,220
Předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny	1,604
Podpora na ovoce a zeleninu ke zpracování	15,555
Restrukturalizace a přeměna vinic	25,423
Celkem	151,263

Zdroj: MZe ČR, Zpráva o stavu zemědělství 2005

Na finanční podpory v rámci Společné organizace trhu byly EU v roce 2004 vynaloženy finanční prostředky v celkové výši 151,263 mil. Kč.

3.2.2.2 Vývozní subvence

Na zpracované výrobky

Vývozní subvence se poskytovala na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Výše subvence se stanoví na 100 kg základního výrobku. V roce 2005 bylo na zpracované výrobky vyplaceno celkem 38,570 mil. Kč.

Na nezpracované výrobky

V roce 2005 byly vyplaceny vývozní subvence v celkové výši 743,538 mil. Kč, a to na následující nezpracované výrobky:

Tab. 4 Vývozní subvence na nezpracované výrobky vyplacené v rámci SOT v roce 2005 (v mil. Kč)

Komodita	Vyplacená subvence
Mléko a mléčné výrobky	698,265
- v tom: <i>Máslo</i>	201,851
<i>Máslový tuk</i>	8,049
<i>Sušené odtučněné mléko</i>	152,628
<i>Sušené plnotučné mléko</i>	82,966
<i>Kondenzované mléko</i>	247,131
<i>Sýr</i>	1,084
<i>Ostatní mléčné výrobky</i>	4,556
Hovězí maso	14,346
Vejce	0,475
Obiloviny	1,159
Cukr	29,145
Vepřové maso	0,148
Celkem vyplaceno	743,538

Pramen: www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2005

Na vývozní subvence byla Evropskou unií v roce 2005 vynaložena celková finanční částka ve výši 782,108 mil. Kč.

3.2.2.3 Dotace

Z prostředků EU bylo na dotace v roce 2005 vyplaceno celkem 128,703 mil. Kč na podpory uvedené v následující tabulce:

Tab. 5 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2005 (v mil. Kč)

Druh podpory	Z prostředků EU
Prémie pro výrobce bramborového škrobu	23,444
Výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu	2,105
Náhrady za cukr pro chemický průmysl	39,435
Dotace zpracování lněných a konopných stonků na vlákno	0,068
Dotace uměle sušeného krmiva	63,651
Celkem	128,703

Zdroj: MZe ČR, Zpráva o stavu zemědělství 2005

3.2.2.4 Intervenční nákupy

V rámci roku 2005 byly realizovány intervenční nákupy (IN) následujících komodit, na nichž se EU podílela finanční částkou v celkové výši 48,259 mil. Kč:

- Intervenční nákup másla 2,099 mil. Kč
- Intervenční nákup sušeného odstředěného mléka 0,830 mil. Kč
- Intervenční nákup obilovin 45,300 mil. Kč.

3.2.2.5 Ostatní náklady související se SOT

Mezi ostatní náklady související se společnou organizací trhu se zařadila splátka překlenovacích úvěrů na předfinancování SOT z EU a splátka úvěrů na IN z tržeb a jejich prodej. Hodnota splacených úvěrů činila úhrnem 2 254,159 mil. Kč.

3.2.3 Podpory v rámci strukturální politiky EU

3.2.3.1 Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“

V roce 2005 byla z finančních prostředků Evropské unie realizována podpora 356 projektů v celkové výši 340,018 mil. Kč. Podrobnější přehled prostředků vynaložených na opatření OP Zemědělství v roce 2005 uvádí tabulka:

Tab. 6 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2005 (v mil. Kč)

Opatření / podopatření	EU
1.1. Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků	
1.1.1. Investice do zem. majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům	269,437
1.1.2. Prohlubování diverzifikace zemědělských činností	1,047
1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing	30,220
1.3. Lesní hospodářství	
1.3.1. Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	1,353
1.3.2. Investice do lesů	11,466
1.3.4. Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd	0,115
2.1. Posílení přizpůsobivosti	
2.1.3. Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů	18,002
2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství	2,255
2.3. Rybářství	
2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb	2,620
2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura	2,521
2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření	0,982
Celkem	340,018

Zdroj: MZe ČR, Výroční zpráva o Operačním programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v České republice za rok 2005.

3.2.3.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

Opatření „Technická pomoc“ nebylo dosud v roce 2005 spuštěno, žádosti v rámci opatření „Předčasné ukončení zemědělské činnosti“ a „Zakládání skupin výrobců“ byly propláceny až v roce následujícím. Celkem bylo v roce 2005 EU na podpory HRDP vyplaceno 4 856,186 mil. Kč (včetně doplatku za žádosti podané v roce 2004), jak je zřejmé z následující tabulky:

Tab. 7 Podpory vyplacené v rámci HRDP v roce 2005 (v mil. Kč)

Opatření	Finanční prostředky
Méně příznivé oblasti (LFA)	2 485,650
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 341,734
Lesnictví (LES)	28,802
Celkem	4 856,186

Zdroj: Ministerstvo zemědělství České republiky. Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2005.

3.2.4 Dobíhající podpory z předvstupního období – program SAPARD

Evropská unie vynaložila v roce 2005 na financování programu SAPARD obnos ve výši 461,916 mil. Kč. Přehled čerpání finančních prostředků z Evropské unie na jednotlivá opatření programu SAPARD v roce 2005 dokládá tabulka:

Tab. 8 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2005 (v mil. Kč)

Priorita / opatření	Fin.prostředky EU
<i>Priorita 1 – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství</i>	
Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku	44,021
Opatření 1.2. Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktu rybolovu	72,310
Opatření 1.3. Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	27,712
Opatření 1.4. Meliorace a pozemkové úpravy	95,439
<i>Priorita 2 – Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí</i>	
Opatření 2.1. Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	180,520
Opatření 2.2. Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů	33,488
Opatření 2.3. Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí	3,552
<i>Priorita 3 – Příprava podmínek pro plné využití programu</i>	
Opatření 3.1. Zlepšování profesního vzdělávání	4,653
Opatření 3.2. Technická pomoc	0,221
Celkem	461,916

Údaje pro zpracování tabulky byly získány od pracovníků Referátu řízení programu SAPARD, SZIF

3.3 Rok 2006

Přehled celkových výdajů Evropské unie na podporu sektoru zemědělství ČR v roce 2006 v celkovém objemu 18 937, 476 mil. Kč dokládá v příloze Tabulka 23.

3.3.1 Přímé platby

V tomto roce se výše zjednodušených plateb opět zvýšila o dalších 5%, dosáhla tudíž 30% úrovně přímých plateb zemí EU-15. Od roku 2006 se navíc do přímých plateb, jež byly hrazeny z prostředků EU, zařadila též oddělená platba na cukr.

Na přímé platby bylo vydáno z prostředků EU celkem 8 800,242 mil. Kč, a to na:

- Jednotnou platbu na plochu (SAPS) 8 775,379 mil. Kč,
- Oddělenou platbu za cukr (SSP) 24,863 mil. Kč.

3.3.2 Společná organizace trhu (SOT)

3.3.2.1 Finanční podpory

Opatření realizovaná díky finančním podporám SOT včetně výše poskytnutých finančních prostředků z rozpočtu EU podrobně rozvádí následující tabulka:

Tab. 9 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2006 (v mil. Kč)

Opatření	Z prostředků EU
Podpora programu zvýšení spotřeby „školního mléka“	16,395
Podpora na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi	1,287
Prodej intervenčního másla za snížené ceny a podpora pro máslo, zahuštěné máslo a smetanu určené k použití při výrobě cukrářských výrobků, zmrzliny a jiných potravin	1,215
Zlepšování výroby včelařských produktů	12,118
- v tom: <i>obnova včelstev</i>	2,902
<i>racionalizace kočování</i>	1,164
<i>úhrada nákladů na rozbory medu</i>	0,162
<i>boj proti varroóze</i>	4,477
<i>technická pomoc</i>	3,413
Podpora výroby vína	10,786
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny	16,923
Předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny	3,786
Podpora na ovoce a zeleninu ke zpracování	11,718
Restrukturalizace a přeměna vinic	24,500
Výjimečná podpora trhu drůbeže – ptačí chřipka	19,844
- v tom: <i>zničení násadových vajec</i>	2,493
<i>přepřepování násadových vajec</i>	3,586
<i>zničení mláďat drůbeže</i>	1,323
<i>předčasná porážka části reprodukčního masa</i>	9,323
<i>dobrovolné prodloužení sanitární přestávky nad 3 týdny</i>	2,172
<i>dobrovolné snížení produkce snížením nasazení mláďat za účelem snížení hustoty</i>	0,947
Celkem	119,572

Podklady pro vytvoření tabulky byly získány z www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2006

3.3.2.2 Vývozní subvence

Na zpracované výrobky bylo v roce 2006 z fondů EU vyplaceno celkem 35,241 mil. Kč.

Na nezpracované výrobky byly v roce 2006 vyplaceny vývozní subvence v celkové výši 490,353 mil. Kč na následující nezpracované výrobky:

Tab. 10 Vývozní subvence na nezpracované výrobky vyplacené v rámci SOT v roce 2006 (v mil. Kč)

Komodita	Vyplaceno
Mléko a mléčné výrobky	389,141
Hovězí maso	7,444
Vejce	0,298
Drůbeží maso	0,380
Obiloviny – škrob	4,256
Cukr	87,051
Ovoce a zelenina	1,783
Celkem vyplaceno	490,353

Podklady: z www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2006

Na vývozní subvence byla Evropskou unií v roce 2006 vynaložena celková finanční částka ve výši 525,594 mil. Kč.

3.3.2.3 *Dotace*

V roce 2006 byla na dotace z prostředků EU vynaložena celková částka 128,703 mil. Kč. Bližší rozlišení podpor představuje tabulka:

Tab. 11 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2006 (v mil. Kč)

Druh podpory	EU
Prémie pro výrobce bramborového škrobu	22,438
Výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu	6,321
Náhrady za cukr pro chemický průmysl	41,005
Dotace zpracování lněných a konopných stonků na vlákno	15,451
Dotace uměle sušeného krmiva	28,853
Celkem	128,703

Podklady: z www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2006

3.3.2.4 *Intervenční nákupy*

Realizace intervenčních nákupů v roce 2006 činila 753,997 mil. Kč a jednalo se o IN těchto komodit:

- Intervenční nákup másla 5,202 mil. Kč,
- Intervenční nákup cukru 38,825 mil. Kč,
- Intervenční nákup obilovin 709,970 mil. Kč.

3.3.2.5 Ostatní náklady související se SOT

Šlo opět o splátky úvěrů, uvedených již v předchozím roce. V rámci ostatních nákladů souvisejících se společnou organizací trhu byla z prostředků EU vynaložena částka 1 660,589 mil. Kč.

3.3.3 Podpory v rámci strukturální politiky EU

3.3.3.1 Operační program „Zemědělství“

V roce 2006 bylo v rámci OP Zemědělství z finančních prostředků Evropské unie proplaceno celkem 1 566 projektů ve výši 1 663,206 mil. Kč. Podrobnější přehled jednotlivých opatření OP Zemědělství financovaných v roce 2006 je uveden v následující tabulce:

Tab. 12 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2006 (v mil. Kč)

Opatření / podopatření	EU
1.1. Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků	
1.1.1. Investice do zem. majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům	929,765
1.1.2. Prohlubování diverzifikace zemědělských činností	16,685
1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing	75,306
1.3. Lesní hospodářství	
1.3.1. Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření	21,598
1.3.2. Investice do lesů	38,631
1.3.4. Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd	2,729
2.1. Posílení přizpůsobivosti	
2.1.1. Pozemkové úpravy	385,193
2.1.2. Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny	10,364
2.1.3. Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů	74,143
2.1.4. Rozvoj venkova	60,364
2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství	11,730
2.2. Odborné vzdělávání	4,749
2.3. Rybářství	
2.3.1. Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb	12,659
2.3.2. Chov vodních živočichů – akvakultura	9,751
2.3.3. Činnosti prováděné odborníky v rybářství a propagační opatření	2,947
3.1. Technická pomoc	6,593
Celkem	1 663,207

Zdroj: MZe ČR, Výroční zpráva o Operačním programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v České republice za rok 2006.

3.3.3.2 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

Opatření „Technická pomoc“ nebylo v tomto roce realizováno. Objem vyplacených finančních prostředků na jednotlivá opatření HRDP v roce 2006 (včetně proplacených žádostí, podaných v letech 2004 a 2005) upřesňuje tabulka:

Tab. 13 Podpory vyplacené v rámci HRDP v roce 2006 (v mil. Kč)

Opatření	Vyplaceno z EU
Méně příznivé oblasti (LFA)	2 491,292
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 574,622
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	22,877
Lesnictví (LES)	53,724
Zakládání skupin výrobců (ZSV)	47,887
Celkem	5 190,402

Zdroj: www.mze.cz, Zemědělství 2006

V roce 2006 bylo na program HRDP z prostředků Evropské unie vynaloženo celkem 5 190,402 mil. Kč.

3.3.4 Program SAPARD

Z programu SAPARD zbývala v roce 2006 k dofinancování následující opatření, na něž bylo z fondů EU vydáno celkem 94,710 mil. Kč:

Tab. 14 Podpory poskytnuté v rámci programu SAPARD v roce 2006 (v mil. Kč)

Priorita / opatření	Fin.prostředky EU
Priorita 1 – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství	
Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku	6,486
Opatření 1.2. Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktu rybolovu	27,648
Opatření 1.3. Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	16,328
Opatření 1.4. Meliorace a pozemkové úpravy	2,900
Priorita 2 – Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí	
Opatření 2.1. Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury	14,032
Opatření 2.2. Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů	21,310
Opatření 2.3. Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí	4,384
Priorita 3 – Příprava podmínek pro plné využití programu	
Opatření 3.1. Zlepšování profesního vzdělávání	1,338
Opatření 3.2. Technická pomoc	0,287
Celkem	94,710

Údaje pro zpracování tabulky byly získány od pracovníků Referátu řízení programu SAPARD, SZIF

4 Programovací období 2007 – 2013

Další rozvoj zemědělství pro období 2007 až 2013 bude určován zejména dvěma nástroji, kterými jsou reformovaná pravidla SZP a Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, který vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Reformovaná pravidla SZIF budou účinným nástrojem k tomu, aby české zemědělství obstálo nejen v tvrdé konkurenci s ostatními státy EU, ale i v celosvětovém měřítku. Tento fakt je navíc dále významný i s ohledem na očekávaný pokles objemu dotací po roce 2013. Možné vize a zaměření českého zemědělství v kontextu rozvoje venkova lze spatřovat v následujících oblastech:

- *intenzivní hospodaření v nejúrodnějších oblastech,*
- *vyšší podíle energetických plodin,*
- *podpora menších farem v méně příznivých oblastech,*
- *podpora ekologického zemědělství,*
- *nárůst multifunkčního charakteru zemědělství,*
- *podpora zaměstnanosti na venkově v nezemědělských sektorech. [6]*

Od roku 2007 probíhá financování SZP prostřednictvím dvou nově vytvořených fondů: - **Evropského zemědělského záručního fondu** (*European Agricultural Guarantee Fund, EAGF*) a **Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova** (*European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD*).

Program rozvoje venkova ČR (PRV) na období 2007 – 2013 je programový dokument připravený Ministerstvem zemědělství ČR ve spolupráci s partnerskými subjekty k čerpání prostředků pro zemědělství a rozvoj venkova v letech 2007 – 2013 z EAFRD.

Cíle PRV je zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a potravinářství, ochrana přírody a rozvoj kvality života na venkově.

K realizaci uvedených cílů, včetně prověřených opatření, jež byla realizována v předcházejících programech, byl připraven široký výběr opatření zahrnutých do čtyř strategických rozvojových os:

- *Osa I – zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví*
- *Osa II – zlepšování životního prostředí a krajiny*
- *Osa III – kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova*
- *Osa IV – Leader* [5]

Celková částka přidělených prostředků z EAFRD je přibližně 2,8 mld. EUR na období 2007 – 2013. Tato částka spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu České republiky představuje částku přibližně 3,6 mld. EUR za celé sedmileté období.

Operační program Rybářství 2007 – 2013 (dále OP Rybářství) je střednědobý programový dokument, na základě něhož bude čerpána podpora pro oblast rybářství z *Evropského rybářského fondu* (*European Fisheries Fund, EFF*). OP Rybářství vychází z poznatků, jež nabyly z přípravy a uskutečňování předvstupního programu SAPARD a zároveň navazuje na Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství 2004 – 2006.

4.1 ROK 2007

Výdaje na jednotlivé oblasti podpor, jak byly v období tohoto roku profinancovány, jsou součástí tabulky – Příloha T4.1.

Tyto výdaje představovaly celkem 24 295,558 mil. Kč

4.1.1 Přímé platby

V rámci přímých plateb byly v roce 2007 poskytnuty finanční prostředky z EU v celkové výši 10 904,868 mil. Kč (včetně proplacení žádostí, podaných v předchozích třech letech) na následující oblasti:

- Jednotná platba na plochu (SAPS) 10 187,627 mil. Kč,
- Oddělená platba za cukr (SSP) 515,026 mil. Kč,
- Splátka úvěru na přímé platby 202,215 mil. Kč.

4.1.2 Společná organizace trhu (SOT)

4.1.2.1 Finanční podpory

Z EU byly v tomto roce úhrnem vyplaceny finanční podpory 158,138 mil. Kč, a to na tato opatření:

Tab. 15 Finanční podpory poskytnuté v rámci SOT v roce 2007 (v mil. Kč)

Opatření	Z prostředků EU
Podpora programu zvýšení spotřeby „školního mléka“	14,929
Podpora na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi	1,480
Zlepšování výroby včelařských produktů a jejich uvedení na trh	16,961
- v tom: <i>obnova včelstev</i>	3,113
<i>racionalizace kočování</i>	2,573
<i>úhrada nákladů na rozbory medu</i>	0,275
<i>boj proti varroóze</i>	5,463
<i>technická pomoc</i>	5,537
Podpory na víno	4,223
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny	15,571
Podpora pro předběžně uznané org. producentů ovoce a zeleniny	4,173
Podpora na ovoce a zeleninu ke zpracování	9,392
Restrukturalizace a přeměna vinic	90,575
Podpora na odstranění následků ptačí chřipky	0,834
Celkem	158,138

Zdroj: www.szif.cz, Výroční zpráva SZIF za rok 2007

4.1.2.2 Vývozní subvence

Finanční částka vynaložená EU na zpracované výrobky činila 40,294 mil. Kč.

Na nezpracované výrobky bylo v roce 2007 vyplaceno celkem 217,698 mil. Kč:

Tab. 16 Vývozní subvence na nezpracované výrobky vyplacené v rámci SOT v roce 2007 (v mil. Kč)

Komodita	Vyplaceno
Mléko a mléčné výrobky	180,875
Hovězí maso	4,774
Bramborový škrob	1,119
Cukr	26,540
Ovoce a zelenina	4,390
Celkem vyplaceno	217,698

Zdroj: www.szif.cz

Na vývozní subvence byla Evropskou unií v roce 2007 vynaložena celková finanční částka ve výši 217,698 mil. Kč.

4.1.2.3 Dotace

V roce 2007 byla z EU vyplacena částka 66,397 mil. Kč na následující podpory:

Tab. 17 Dotace vyplacené v rámci SOT v roce 2007 (v mil. Kč)

Druh podpory	EU
Prémie pro výrobce bramborového škrobu	15,736
Výrobní náhrada na výrobky zpracované ze škrobu	0,324
Náhrady za cukr pro chemický průmysl	4,981
Dotace zpracování lněných a konopných stonků na vlákno	14,246
Dotace uměle sušeného krmiva	31,110
Celkem	66,397

Zdroj: www.mze.cz; Zemědělství 2007

4.1.2.4 Intervenční nákupy

V roce 2007 vyplatila EU částku 341,017 mil. Kč na následující intervenční nákupy:

- Intervenční nákup másla 2,598 mil. Kč,
- Intervenční nákup cukru 21,070 mil. Kč,
- Intervenční nákup obilovin 317,349 mil. Kč.

4.1.2.5 Ostatní náklady související se SOT

V rámci společné organizace trhu bylo dále vynaloženo 823,549 mil. Kč.

4.1.3 Program rozvoje venkova

Čerpání finančních prostředků z PRV lze rozčlenit na projektovou a neprojektovou část.

4.1.3.1 Projektová opatření Programu rozvoje venkova

V rámci projektových opatření PRV budou poskytovány dotace na následující prioritní osy, opatření a podopatření (kofinancování prostředky EU = 75 %):

Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Opatření 1.1. – Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací

- 1.1.1. Modernizace zemědělských podniků
- 1.1.2. Investice do lesů
- 1.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
- 1.1.4. Pozemkové úpravy

Opatření 1.2. – Opatření přechodná pro ČR a ostatní nové členské státy EU

Opatření 1.3. – Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu

- 1.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost
- 1.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců
- 1.3.3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- 1.3.4. Využívání poradenských služeb

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Opatření 2.2. – Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

- 2.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Opatření 3.1. – Opatření k diverzifikace hospodářství venkova

- 3.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy
- 3.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje
- 3.1.3. Podpora cestovního ruchu

Opatření 3.2. – Opatření ke zlepšení kvality života na venkovských oblastech

- 3.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby
- 3.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Opatření 3.3. – Vzdělávání

- 3.3.1. Vzdělávání a informace

Osa IV – LEADER

- 4.1.1. Místní akční skupina
- 4.1.2. Realizace místní rozvojové strategie
- 4.1.3. Realizace projektů spolupráce

Osa V – Technická pomoc

Opatření 5.1. – Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci progr.

Z projektových opatření PRV byly k 31.12.2007 z EU proplaceny pouze žádosti na opatření 1.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců ve výši 73,875 mil. Kč.

4.1.3.2 Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova

V rámci neprojektových opatření PRV budou poskytovány dotace na následující prioritní osy, opatření a podopatření (kofinancování prostředky EU = 80 %):

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Opatření 2.1. – Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy

2.1.1. Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

2.1.2. Platby v rámci oblastí NATURA 2000

2.1.3. Agroenvironmentální opatření (AEO)

Opatření 2.2. – Skupina opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

2.2.1. Zalesňování zemědělské půdy

2.2.2. Platby v rámci NATURA 2000 v lesích (opatření otevřeno v roce 2008)

2.2.3. Lesnicko-environmentální platby (opatření otevřeno zřejmě v roce 2009)

V souvislosti s neprojektovými opatřeními PRV byly v roce 2007 přijaty žádosti na všechna opatření (mimo těch, u nichž se předpokládalo otevření v následujících letech).

Z prostředků EU byly k 31.12.2007 vyplaceny peněžní prostředky ve výši 2 182,028 mil. Kč na následující opatření:

- LFA 2 175,936 mil. Kč,
- NATURA 2000 6,092 mil. Kč.

4.1.4 Operační program Rybářství

Z OP Rybářství budou poskytovány podpory v rámci těchto prioritních os a opatření, na něž se předpokládají následující podíly alokace:

Struktura opatření v rámci OP Rybářství na období 2007–2013 (%)

Prioritní osa, opatření	Předpokládaný podíl alokace
Osa 2 – Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	
Opatření 2.1. „Opatření pro produktivní investice do akvakultury“	26
Opatření 2.2. „Opatření na ochranu vodního prostředí“	14
Opatření 2.3. „Opatření v oblasti zdraví zvířat“	6
Opatření 2.4. „Investice do zpracování a uvádění na trh“	5
Prioritní osa 3 – Opatření společného zájmu	

Prioritní osa, opatření	Předpokládaný podíl alokace
Opatření 3.1. „Společné činnosti“	3
Opatření 3.2. „Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin“	14
Opatření 3.3. „Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně“	19
Opatření 3.4. „Pilotní projekty“	8
Prioritní osa 5 – Technická pomoc	
Opatření 5.1. „Technická pomoc“	5

Pramen: Ministerstvo zemědělství ČR. Stav příprav Národního strategického plánu pro oblast rybnářství a Operačního programu Rybnářství 2007–2013.

V roce 2007 nebyly na OP Rybnářství vyplaceny žádné finanční prostředky.

4.1.5 Propagace spotřeby výrobků – marketing

Realizace opatření „*Propagace spotřeby medu*“ byla rozložena do tříletého období 2006 – 2008, s tím že v předchozím roce nebyla podpora v rámci tohoto opatření realizována. Program byl spuštěn v březnu 2006 a čerpání začalo probíhat až v tomto roce. Jeho výše nakonec činila 0,966 mil. Kč.

4.1.6 Dobíhající podpory z předchozího programovacího období

4.1.6.1 OP Zemědělství 2004 – 2006

K 31. prosinci 2007 bylo z prostředků EU proplaceno 3 323,631 mil. Kč. Proplacené projekty k 31. prosinci 2007 za jednotlivá opatření ukazuje následující tabulka:

Tab. 18 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2007 (v mil. Kč)

Opatření	Vyplaceno
1.1. Investice do zemědělského majetku / zemědělských podniků	1 686,596
1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing	163,523
1.3. Lesní hospodářství	155,044
2.1. Posílení přizpůsobivosti	1 195,280
2.2. Odborné vzdělávání	12,232
2.3. Rybnářství	101,787
3.1. Technická pomoc	9,169
Celkem	3 323,631

Podklady pro zpracování této tabulky byly získány od pracovníků odboru projektových opatření RV, SZIF

4.1.6.2 HRDP 2004 – 2006

V roce 2007 byly z EU vyplaceny finanční prostředky o celkovém objemu 3 163,097 mil. Kč, konkrétně v těchto výších na jednotlivá opatření:

- Méně příznivé oblasti (LFA)	76,054 mil. Kč,
- Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 828,454 mil. Kč,
- Lesnictví (LES)	90,234 mil. Kč,
- Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	46,323 mil. Kč,
- Zakládání skupin výrobců (ZSV)	122,032 mil. Kč.

4.2 Rok 2008

Celkové výdaje z evropských fondů dle jednotlivých druhů podpory jsou uvedeny v tabulce – Příloha T4.2.

4.2.1 Přímé platby

V rámci přímých plateb bylo na Jednotné platby na plochu (SAPS) v tomto roce z rozpočtu EU vydáno 8 556,76 mil. Kč.

4.2.2 Společná organizace trhu (SOT)

Finanční částka vyplacená na SOT činila celkem 368,398 mil. Kč, v rámci podpor:

- Finanční podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	331,673 mil. Kč,
- Dotace na len a konopí	8,466 mil. Kč,
- Dotace na uměle sušené vlákno	28,259 mil. Kč.

4.2.3 Program rozvoje venkova

4.2.3.1 Projektová opatření PRV

V roce 2008 úspěšně pokračovalo přijímání žádostí a jejich následné proplácení. V rámci projektových opatření PRV bylo v tomto roce z fondů EU vyplaceno celkem 938,751 mil. Kč, a to na tato opatření:

Tab. 19 Podpory vyplacené v rámci proj. opatření PRV v roce 2008 (v mil. Kč)

Opatření	EU
Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti	584,590
1.1.1. Modernizace zemědělských podniků	258,890
1.1.2. Investice do lesů	97,993
1.1.3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	64,540
1.1.4. Pozemkové úpravy	1,641
1.3.1. Další odborné vzdělávání a informační činnost	3,422
1.3.2. Zahájení činnosti mladých zemědělců	157,646
1.3.4. Využívání poradenských služeb	0,458
Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny	4,370
2.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	4,370
Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hosp.venkova	338,463
3.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy	25,726
3.1.2. Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	14,089
3.1.3. Podpora cestovního ruchu	5,567
3.2.1. Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	280,463
3.2.2. Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	11,839
3.3.1. Vzdělávání a informace	0,779
Osa IV – LEADER	6,731
4.1.1. Místní akční skupina	6,761
Osa V – Technická pomoc	4,597
5.1. Příprava, sledování, hodnocení a kontrola v rámci progr.	4,597
Celkem za všechna opatření	938,751

Údaje pro zpracování tabulky byly získány od pracovníků odboru projektových opatření rozvoje venkova, SZIF

4.2.3.2 Neprojektová opatření PRV

Na neprojektová opatření PRV byly z EU vydány finanční prostředky ve výši 3 220,473 mil. Kč (včetně doplatku za žádosti AEO):

- Opatření 2.1.1. Platby za přírodní znevýhodnění...(LFA) 2 142,531 mil. Kč,
- Opatření 2.1.2. Platby v rámci oblasti NATURA 2000 8,374 mil. Kč,
- Opatření 2.2.2. Zalesňování zemědělské půdy (Lesnictví) 3,018 mil. Kč,
- Agroenvironmentální opatření (AEO – HRDP) 1 066,550 mil. Kč,

4.2.4 OP Rybářství

V roce 2008 byly schváleny žádosti na opatření 2.1. a 2.4. v celkové výši podpor z EU 40,332 mil. Kč. Jejich čerpání se předpokládá až v roce 2009.

4.2.5 Propagace spotřeby výrobků – marketing

Na propagaci spotřeby medu byla v tomto roce vydána částka ve výši 1,027 mil. Kč.

4.2.6 Dobíhající podpory z předchozího programovacího období

4.2.6.1 OP Zemědělství 2004 – 2006

Z OP Zemědělství byly k 31.12.2008 doplacený poslední dotace v rámci níže uvedených opatření o objemu 940,5 mil. Kč:

Tab. 20 Podpory vyplacené v rámci OP Zemědělství v roce 2008 (v mil. Kč)

Opatření	EU
<i>Prioritní osa I – Podpora zemědělství, zpracování a lesnímu hospodářství</i>	
1.1.1. Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům	536,564
1.1.2. Prohlubování diverzifikace zemědělských činností	1,970
1.2. Zlepšení zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing	80,264
1.3.1. Obnova lesů poškozených přírodními kalamitami a zavádění preventivních opatření	26,052
1.3.2. Investice do lesů	21,105
1.3.4. Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd	0,497
<i>Prioritní osa II – Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání</i>	
2.2.2. Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny	47,403
2.1.3. Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů	201,617
2.1.4. Rozvoj venkova	10,619
2.1.5. Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství	14,409
Celkem za všechna opatření	940,500

Údaje pro zpracování tabulky byly získány od pracovníků odboru projektových opatření rozvoje venkova, SZIF

4.2.6.2 HRDP 2004 – 2006

Poslední finanční prostředky ze zdrojů programu Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) byly Státním zemědělským fondem vyplaceny na konci března 2008. Dotační program HRDP byl vyčerpán v maximální možné výši. Od 28. března probíhají výplaty dotací na opatření HRDP (PUZČ, LFA, AEO, LES a ZSV) již z Programu rozvoje venkova na období 2007 – 2013, který na HRDP rámcově navazuje.

5 Porovnání předchozího a nynějšího programovacího období

V programovacím období 2004 – 2006 byly podpory z prostředků EU určené zemědělskému sektoru poskytovány ze skupiny tzv. „strukturálních fondů“, jež spadaly do politiky soudržnosti. Do této skupiny – co se sektoru zemědělství týče – patřily Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF) a Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (FIFG).

V nynějším programovacím období 2007 – 2013 již nadále není problematika rozvoje venkova a rybolovu součástí politiky soudržnosti. Politika soudržnosti se nyní řadí pod Společnou zemědělskou politiku, v rámci níž jsou podpory poskytovány z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) a Evropského rybářského fondu (EFF).

Vývoj výše celkových finančních obnosů, jimiž bylo v průběhu let 2004 až 2008 české zemědělství z fondů Evropské unie dotováno, je naznačen v grafu – Příloha G5.1.

Ve zkráceném programovacím období 2004 – 2006 byla v prvním roce tohoto programovacího období čerpána pouhá jedna třetina průměrných ročních částek vyplácených z rozpočtu EU. Toto bylo způsobeno především spuštěním programů Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ a Horizontální plán rozvoje venkova – žádosti podávané v rámci těchto programů se ve značné míře začaly proplácet až v roce následujícím.

V následujících letech 2005 a 2006, kdy se výše jmenované dotační programy plně rozběhly, činil roční objem dotací z EU v průměru téměř 19 miliard korun.

V prvním roce nynějšího programovacího období 2007 – 2013 činil roční objem čerpaných dotací 24 295,558 mil. Kč. K prozatímní rekordní výši této částky přispěl hlavně fakt, že v roce 2007 byl proplácen nejvyšší počet žádostí podaných v rámci Operačního programu Zemědělství a Horizontálního plánu rozvoje venkova, a dále proplácení žádostí podaných v rámci Programu rozvoje venkova 2007 – 2013 bylo teprve na samém počátku.

V loňském roce 2008 došlo k poklesu ročního objemu celkových dotací plynoucích z rozpočtu EU na 16 496,380 mil. Kč, neboť v tomto roce byly propláceny již poslední žádosti podané v rámci OP Zemědělství a HRDP. Zároveň se o tento pokles zasloužil fakt, že schválené projekty podané v rámci Operačního programu Rybářství začnou být propláceny až v roce 2009. Částka, kterou se PRV podílel na celkovém objemu dotací, činila v tomto roce pouze 4 159,224 mil. Kč.

V následujícím roce 2009 se očekává opětovné zvýšení celkového objemu finančních prostředků plynoucích z EU do České republiky, jelikož se tento rok naplno rozeběhne proplácení projektů v rámci PRV a započne proplácení projektů podaných v rámci Operačního programu Rybářství.

Téměř poloviční podíl na ročním objemu dotací mají Přímé platby (a to zejména jednotná platba na plochu – SAPS). Tato skutečnost je patrná z grafu – Příloha G5.2. Graf porovnává výše podpor, jenž byly v letech 2004 – 2008 na jednotlivé oblasti podpor z EU vyplaceny.

6 Závěr

Českou republiku velmi dobře připravil na čerpání peněžních prostředků z rozpočtu Evropské unie do zemědělské oblasti předvstupní program SAPARD. V každém následném období pak vždy nově vytvořený program – ať se již jednalo o Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“ v programovacím období minulém, tak o Program rozvoje venkova a Operační program rybnářství v programovacím období nynějším – v některých opatřeních navazoval na oblasti podpory definované již v rámci svého programového předchůdce. Tito „následníci“ čerpali z poznatků programů předchozích a poučili se z jejich chyb a nedostatků, kterých se samozřejmě chtěli vyvarovat.

V minulosti byla oblast rybnářství řešena v rámci opatření, jež spadala zprvu pod program SAPARD, následně pak pod Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V aktuálním programovacím období byl pro oblast rybnářství vytvořen samostatný Operační program Rybnářství. Lze jen konstatovat, že toto řešení se jeví určitě lepším – sice představuje větší zátěž technických a finančních prostředků na funkci a zajištění výkonu a pracovníků Řídícího orgánu pro OP Rybnářství, každopádně však pro potenciální žadatele o dotaci z oblasti rybnářství je zde viditelně jednoznačné plus v podobě lepší orientace a přehlednosti a také rozšíření počtu opatření, v jejichž rámci lze o podpory z OP Rybnářství žádat.

Podstata, účel a zaměření jednotlivých podpor se jinak v průběhu let příliš nezměnily – tradičně se jedná zejména o podpory udržitelného rozvoje venkova s ohledem na životní prostředí, modernizaci zemědělství, podporu mladých začínajících zemědělců, zvyšování kvalifikace, podporu zpracování a odbytu zemědělských výrobků aj. Hlavním důvodem je, že oblast zemědělství i přes veškerou podporu, která je do něj v posledních letech směřována, zůstává stále kritická, a situace v zemědělství zdaleka není dořešena.

S ohledem na výše uvedené lze tedy prohlásit, že dotační systém je rozčleněn efektivně, jelikož zahrnuje prakticky všechny problémové oblasti zemědělství.

Závěrem lze konstatovat, že od přistoupení České republiky k Evropské unii se roční objem finanční podpory a dotací směřujících do zemědělské oblasti pravidelně zvyšuje. Tento stav má trvat až do skončení nynějšího programovacího období. V programovacím období následném začnou mít finanční podpory zemědělského sektoru opět snižující se tendenci. Proto by se Česká republika měla snažit maximálně využít možností podpory z veškerých alokovaných prostředků Evropské unie, aby se mohl co nejrychleji a nejefektivněji nastartovat rozvoj této problémové oblasti národního hospodářství.

7 Seznam literatury

- 1 Ministerstvo zemědělství České republiky. Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Vydání první. Praha: MZe ČR, 2005.
- 2 Ministerstvo zemědělství České republiky. Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2005 „Zelená zpráva“. Vydání první. Praha: MZe ČR, 2006. ISBN 80-7084-560-0.
- 3 Ministerstvo zemědělství České republiky. Výroční zpráva o Operačním programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v České republice za rok 2005. Vydání první. Praha: MZe ČR, 2006. ISBN 80-1084-553-8.
- 4 Ministerstvo zemědělství České republiky. Výroční zpráva o Operačním programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v České republice za rok 2006. Vydání první. Praha: MZe ČR, 2007.
- 5 Ministerstvo zemědělství České republiky. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013. Praha: MZe ČR, květen 2007.
- 6 PĚLUCHA, M. a kol. Rozvoj venkova v programovacím období 2007 – 2013 v kontextu reformy SZP EU. Vydání první. Praha: IREAS, 2006. ISBN 80-86684-42-3.
- 7 FOJTÍKOVÁ, L. – LEBIEDZIK, M. Společné politiky EU. Vydání první. Praha: Beck, 2008. ISBN 978-80-7179-939-9.
- 8 KÖNIG, P. – LACINA, L. Rozpočet a politiky Evropské unie. Vydání první. Praha: Beck, 2004. ISBN 80-7179-846-0.

Použité prameny

- 9 www.szif.cz
- 10 www.mze.cz

8 Přílohy

Tab. 21 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2004 (v mil. Kč)

Druh podpory	Výše podpory
Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)	2 854,900
Společná organizace trhu (SOT)	301,925
- v tom: Finanční podpory	83,384
Vývozní subvence	211,211
Dotace	7,330
Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	171,696
- v tom: opatření osy I. „Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství“	171,696
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	1 657,691
- v tom: Méně příznivé oblasti (LFA)	1 657,691
Program SAPARD	1 312,968
- v tom: Priorita I „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství“	844,044
Priorita II „Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí“	450,737
Priorita III „Příprava podmínek pro plné využití programu“	18,187
Celkem	6 299,180

Tab. 22 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2005 (v mil. Kč)

Druh podpory	Výše podpory
Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)	9 890,854
Společná organizace trhu (SOT)	3 364,492
- v tom: Finanční podpory	151,263
Vývozní subvence	782,108
Dotace	128,703
Intervenční nákupy	48,259
Ostatní náklady související se SOT	2 254,159
Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	340,018
- opatření osy I. „Podpora zemědělství, zpracování zem. produktů a lesnímu hospodářství“	313,638
- opatření osy II. „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“	26,380
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	4 856,186
- v tom: Méně příznivé oblasti (LFA)	2 845,650
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 341,734
Lesnictví (LES)	28,802
Program SAPARD	461,916
- v tom: Priorita I „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství“	239,482
Priorita II „Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí“	217,560
Priorita III „Příprava podmínek pro plné využití programu“	4,874
Celkem	18 913,466

Tab. 23 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2006 (v mil. Kč)

Druh podpory	Výše podpory
Přímé platby	8 800,242
- v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	8 775,379
Oddělená platba za cukr (SSP)	24,863
Společná organizace trhu (SOT)	3 188,455
- v tom: Finanční podpory	119,572
Vývozní subvence	525,594
Dotace	128,703
Intervenční nákupy	753,997
Ostatní náklady související se SOT	1 660,589
Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	1 663,207
- opatření osy I. „Podpora zemědělství, zpracování zem. produktů a lesnímu hospodářství“	1 084,714
- opatření osy II. „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“	571,900
- opatření osy III. „Technická pomoc“	6,593
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	5 190,402
- v tom: Méně příznivé oblasti (LFA)	2 491,292
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 574,622
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	22,877
Lesnictví (LES)	53,724
Zakládání skupin výrobců (ZSV)	47,887
Program SAPARD	94,710
- v tom: Priorita I „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství“	2,900
Priorita II „Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí“	14,032
Priorita III „Příprava podmínek pro plné využití programu“	0,284
Celkem	18 937,476

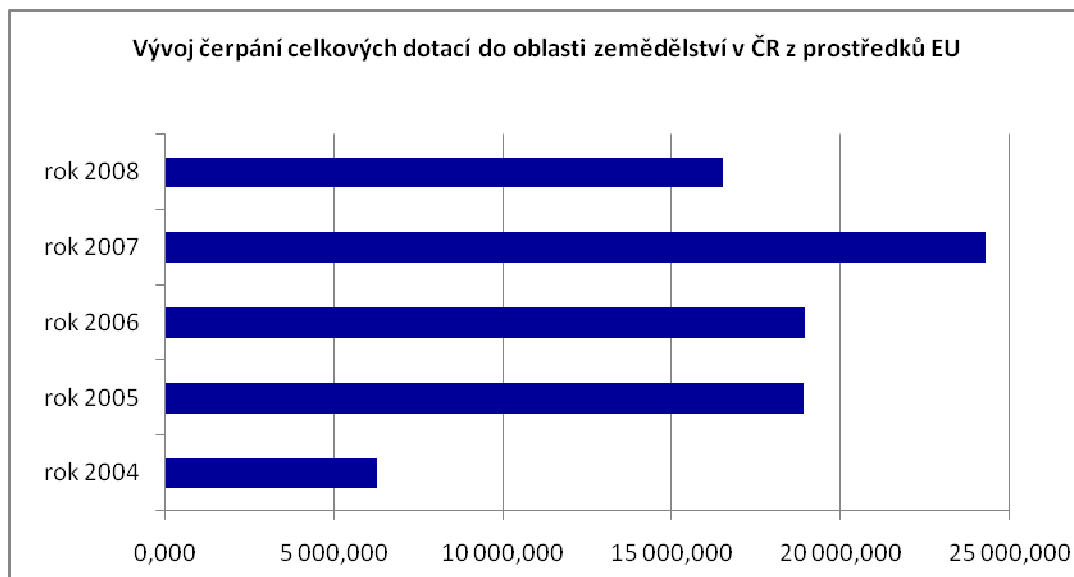
Tab. 24 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2007 (v mil. Kč)

Druh podpory	Výše podpory
Přímé platby	10 904,868
- v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	10 187,627
Oddělená platba za cukr (SSP)	515,026
Splátka úvěru na přímé platby	202,215
Společná organizace trhu (SOT)	1 647,093
- v tom: Finanční podpory	158,138
Vývozní subvence	257,992
Dotace	66,397
Intervenční nákupy	341,017
Ostatní náklady související se SOT	823,549
Program rozvoje venkova	2 255,903
- v tom: Projektová opatření	73,875
	2 182,028
Propagace výrobků – marketing (propagace spotřeby medu)	0,966
Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	3 323,631
- opatření osy I. „Podpora zemědělství, zpracování zem. produktů a lesnímu hospodářství“	2 005,163
- opatření osy II. „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“	1 309,299
- opatření osy III. „Technická pomoc“	9,169
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	6 163,097
- v tom: Méně příznivé oblasti (LFA)	76,054
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 828,454
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	46,323
Lesnictví (LES)	90,234
Zakládání skupin výrobců (ZSV)	122,032
Celkem	24 295,558

Tab. 25 Celkové výdaje z fondů Evropské unie na podporu českého zemědělství v roce 2008 (v mil. Kč)

Druh podpory	Výše podpory
Přímé platby – Jednotná platba na plochu (SAPS)	8 556,760
Společná organizace trhu (SOT)	368,398
Program rozvoje venkova	4 159,224
- v tom: Projektová opatření	938,751
Neprojektová opatření	3 220,473
Propagace výrobků – marketing (propagace spotřeby medu)	1,027
Operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“	940,500
- opatření osy I. „Podpora zemědělství, zpracování zem. produktů a lesnímu hospodářství“	666,452
- opatření osy II. „Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání“	274,048
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	2 470,471
- v tom: Méně příznivé oblasti (LFA)	1,114
Agroenvironmentální opatření (AEO)	2 292,812
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	44,012
Lesnictví (LES)	41,099
Zakládání skupin výrobců (ZSV)	91,434
Celkem	16 496,380

Graf 1 – Vývoj celkového ročního objemu dotací v ČR do oblasti zemědělství v letech 2004 - 2008

Graf 2 – Podíl jednotlivých oblastí na celkových dotacích v letech 2004 - 2008

